

Nadia-Cerasela ANIȚEI
Roxana Elena LAZĂR

DREPT BANCAR
ȘI VALUTAR

Universul Juridic
București
-2011-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2011, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA
AUTORULUI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE
PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ANIȚEI, NADIA CERASELA**

**Drept bancar și valutar / Nadia-Cerasela Aniței,
Roxana Elena Lazăr. - București : Universul Juridic, 2011
Bibliogr.
ISBN 978-973-127-638-0**

I. Lazăr, Roxana Elena

336.71(075.8)

336.74(075.8)

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.665**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

Partea I
DREPT BANCAR

INTRODUCERE

Originea băncilor a constituit întotdeauna un subiect de dispută pentru specialiști. Din acest motiv s-au întemeiat mai multe opinii. Astfel, se consideră într-o primă opinie că, *primii bancheri au fost cei care efectuau schimbul de bani*. Într-o altă opinie, originea băncilor este legată direct de *momentul în care un grup de persoane au primit disponibilități bănești, sub formă de depuneri, de la cei care doreau să facă economii*. În baza acestor depozite erau oferite împrumuturi celor care aveau nevoie de fonduri suplimentare.

Primele operațiuni bancare sunt consemnate a fi avut loc în orientul mijlociu, mai exact în Mesopotamia, cu 20 de secole î. H. În acea perioadă, un loc deosebit de important l-au avut templele, care, pe lângă atribuțiile religioase, au constituit locuri de depozitare și păstrare a tezaurilor. Împrumutând aceste bogății, preoții realizau un dublu scop: obțineau recunoștință și un anumit *profit*. Pe de altă parte, proprietarii de terenuri și negustorii își rotunjeau veniturile practicând *împrumuturi cu dobândă*.¹

În Grecia antică la sfârșitul sec. VI î. H. Fiecare oraș și fiecare sanctuar încep să emită monedă proprie, ceea ce a dat naștere la numeroase *schimburi*. În secolul IV, în scopul de a combate camăta și pentru a se sustrage influenței exercitate de

---

¹ Turcu I., *Operațiuni și contracte bancare. Tratat de drept bancar*, vol. I-II, ed. a V-a actualizată și completată, Ed. Lumina Lex, București, 2004, p. 15-16.

Atena și Delos mai multe cetăți grecești au decis să constituie *bănci publice* administrate sau controlate de funcționari. De asemenea, aceste bănci aveau și rolul de a strânge impozite și de a bate monedă.¹

Cuceririle romane au stabilit contacte între Roma și popoarele mediteraneene ducând astfel la apariția *bancherilor privați și băncilor publice*.

În Evul Mediu, mai ales în perioada de început a acestuia, s-a înregistrat un declin economic ce a avut influențe negative asupra activității bancare. Abia spre sfârșitul perioadei se observă o intensificare a schimburilor comerciale care conduc la dezvoltarea activității bancare. În această perioadă, în anul 1171 a fost creată Banca Veneției, recunoscută oficial în anul 1587 ca Banca della Piazza di Rialto. Această bancă folosea o tehnică nouă care consta în înmânarea către depunătorii recipiselor la purtător aducătoare de dobânzi. În anul 1407, a fost înființată Casa di San Georgio din Genova care pe lângă atribuțiile de bancă particulară a avut un rol important în administrarea datoriei publice și a resurselor municipale. În anul 1593, la Milano a luat ființă Banco di San Ambrogio, iar la Napoli s-a înființat în anul 1540 Sacra Monte della Pieta. La începutul secolului XVII, pe fondul declinului băncilor italiene, apare la Amsterdam în anul 1609 Banca Amsterdamului care a avut un rol important în finanțarea marilor companii comerciale și de transport olandeze.

Banca Amsterdamului poate fi considerată ca fiind prima bancă națională, adoptând pentru clienții săi o monedă de cont numită *florin-banco*. În Germania, în anul 1619 s-a înființat Banca din Hamburg, inițial era o bancă de depozite pentru ca ulterior să efectueze și operațiuni de virament. Această bancă

---

¹ *Idem*, p. 16-17.

folosea o monedă de cont specifică numită *marko - banco*. Alături de această bancă în Germania va lua ființă Banca din Nurenberg.

În Suedia, în anul 1650 s-a înființat Banca din Stockholm care în anul 1698 a fost transformată în bancă regală (*Rjksbank*) care elibera bilete la purtător în schimbul depunerilor.

În Anglia, activitatea bancară a fost organizată abia în secolul XVII. Parlamentul britanic a aprobat înființarea Băncii Angliei, care a avut atribuții importante în asigurarea resurselor financiare Coroanei, emisiunea de bilete de bancă garantate cu metale prețioase. De asemenea, banca este autorizată să sconteze cambii, să constituie depozite și să acorde comercianților împrumuturi pe termen scurt.

În Franța prima bancă a luat ființă în anul 1716 la inițiativa scoțianului John Law care în anul 1718 și-a schimbat denumirea în Bancă Regală. Această instituție a fost supusă eșecului.

În anul 1776 a apărut în Franța o nouă instituție bancară sub denumirea de Casa de Scont care a dat faliment în anul 1793.

La sfârșitul secolului XVIII, iau ființă alte trei instituții bancare și anume: Casa de Cont Curent (1796), Casa de Scont Comerț (1797) și Banca Comercială (1800). Aceste trei bănci au fuzionat cu Banca Franței, formând astfel prima instituție de emisiune a Puterii statului francez, ceea ce constituie și baza sistemului francez modern.

În S.U.A., Congresul a votat în anul 1791 crearea și funcționarea Primei Bănci a S.U.A. – The First Bank of The United State – care a îmbinat rolul băncii centrale cu operațiunile specifice băncilor comerciale.

În țara noastră, prima bancă înființată a fost Banca Națională a Moldovei la data de 12-24 martie 1857 având

sediul central la Iași și sucursale la Galați și București. Inițiator al B.N.M. a fost F.W. Nulandt, bancher din Prusia directorul Creditului mobilier din Dessau care a subscris împreună cu banca din Desseau cea mai mare parte din acțiuni (45.000). Banca avea un capital de 10.000 taleri de Prusia împărțit în 50.000 de acțiuni. B.N.M. a fost declarată în stare de faliment la data 14-26 iunie 1858 deoarece, conducătorii băncii s-au aventurat în afaceri speculative, ca de exemplu: obținerea concesiunii încasării impozitelor într-o provincie din Asia Mică, cumpărarea de cămile în contul armatei coloniale britanice din India.¹

În epoca modernă factorul determinant în evoluția băncilor l-a constituit economia capitalistă. Devine evidentă promovarea monedei fiduciare și a banilor de cont, astfel încât monopolul emiterii de monedă se mută în sfera băncilor.

Dezvoltarea sistemelor bancare în secolul XIX se bazează pe o serie de factori:

- Modernizarea mijloacelor de plată;
- Amplificarea schimburilor;
- Evoluția generală a societății.

Contribuția acestor factori la dezvoltarea sistemelor bancare nu a fost identică, acest lucru datorându-se specificității fiecărui sistem contabil în parte, cât și contextului istoric.

În condițiile actuale,² pentru a studia structura și activitatea băncilor trebuie să avem în vedere următoarele trei procese:

---

¹ Kirițescu K., Dobrescu E., *Băncile. Mică Enciclopedie*, Editura Expert, București, 1998, p. 27.

² Cocriș V., *Monedă, credit și bănci. Suport de curs*, 2004, Univ. „Al. I. Cuza”, Iași, F.E.A.A., p. 84-85.

1. Băncile apar, tot mai mult, ca *intermediari financiari* cu caracter specific;

2. Se accentuează *procesul de concurență* între *sistemele bancare centrale* occidentale pe de o parte și evoluția în direcția *integrării economice și monetare* pe de altă parte;

3. *Tranziția de la economia planificată central la economia de piață.*

1. *Băncile ca intermediari financiar* se prezintă sub forma a trei categorii:

a) Sistemul bancar care este format din organisme financiare cu funcție principală de creare de monedă;

b) Organisme financiare specializate și societăți de asigurare, ce cuprind instituții financiare ce nu au ca funcție specială crearea de monedă;

c) Trezoreria, adică statul implicat în activitățile sale monetare și financiare, în tripla calitate de creditor, debitor și intermediar financiar.

2. *Procesul de concurență* între *sistemele bancare centrale* occidentale pe de o parte și evoluția în direcția *integrării economice și monetare* pe de altă parte, are în vedere universalizarea operațiunilor bancare, liberalizarea completă a mișcării capitalului și a prestărilor de servicii între țările U.E., precum și armonizarea legislației în domeniul bancar și a relațiilor financiare și valutare a țărilor membre și a celor care aderă la calitatea de membru U.E..

3. *Tranziția de la economia planificată central la economia de piață* implică restructurarea de ansamblu a activității bancare în țările în care ea se realizează.

1. NOȚIUNI INTRODUCTIVE PRIVIND DREPTUL BANCAR¹

1.1. NOȚIUNEA ȘI OBIECTUL DE REGLEMENTARE AL DREPTULUI BANCAR

Dreptul bancar cuprinde ansamblul normelor juridice care reglementează sistemul bancar și activitatea bancară.

Dreptul bancar este *un drept al unor subiecți calificați* pentru că reglementează condițiile de acces la profesiunea bancară și de exercitare a activităților bancare de către bănci și de către celelalte instituții de credit, cu autorizarea și sub supravegherea prudențială a Băncii Naționale a României, în calitate de bancă centrală a statului român.

Dreptul bancar este *un drept al activității* bancare pentru că reglementează operațiunile care pot fi cuprinse în obiectul de activitate al societăților bancare și al celorlalte instituții de credit și pe care acestea le pot desfășura, în limita autorizației emise de Banca Națională a României.

Obiectul de reglementare al dreptului bancar privește activitatea bancară exercitată cu titlu profesional de Banca Națională a României.

Clarificări terminologice:

- banca centrală este acea bancă responsabilă cu politica monetară a unui stat. Exemple:

---

¹ Radu I. Motica, Bercea L., *Drept comercial român și drept bancar*, vol. II, Editura Lumina Lex, București, 2001, p. 3–6.

- în România – Banca Centrală a României;
- pentru statele membre ale zonei euro – Banca Centrală Europeană. Băncile centrale naționale a celor șaisprezece state membre ale eurolandului au transferat atribuțiile lor în domeniul politicii monetare către Banca Centrală Europeană.

Nu se confundă banca centrală a unui stat cu restul băncilor din același stat. Astfel, sistemele bancare din statele europene au o structură similară, existând o bancă centrală (națională) și alte bănci, case de economii, instituții publice de credit, bănci mutualiste sau cooperative, cooperative de credit agricol, cooperative de credit industrial, cooperative de credit imobiliar, instituții financiare specializate:

- în Austria – sunt aproximativ 800 de bănci;
- în Belgia – aproximativ 100 bănci;
- în Cipru – aproximativ 300 bănci;
- în Republica Cehă - aproximativ 60 bănci, din care majoritatea în Praga;
- în Danemarca - aproximativ 200 bănci;
- în Estonia – aproximativ 12 bănci, cele mai multe în Tallin;
- în Finlanda - aproximativ 200 bănci;
- în Franța - aproximativ 850 bănci;
- în Germania - aproximativ 2000 bănci;
- în Grecia – aproximativ 60 de bănci, cele mai multe în Atena;
- în Ungaria - aproximativ 200 bănci;
- în Irlanda - aproximativ 60 bănci, cele mai multe în Dublin;
- în Italia - aproximativ 800 bănci;
- în Letonia - aproximativ 25 bănci;
- în Luxemburg - aproximativ 150 bănci;

- în Malta - aproximativ 20 bănci;
- în Polonia - aproximativ 700 bănci;
- în Portugalia - aproximativ 180 bănci;
- în Slovacia - aproximativ 25 bănci;
- în Slovenia - aproximativ 25 bănci;
- în Spania - aproximativ 350 bănci;
- în Suedia - aproximativ 200 bănci;
- în Marea Britanie - aproximativ 400 bănci;
- în Elveția - aproximativ 3000 bănci.¹ Marile bănci elvețiene s-au constituit în a doua jumătate a secolului trecut și au cunoscut o evoluție fără precedent imediat după al doilea război mondial. Explicația nu rezidă în regimul special al secretului bancar, ci în factorii economici: excedentul economiilor realizate raportat la nevoile interne de finanțare; politica liberală în domeniul exportului de capital; stabilitatea prețurilor și o monedă puternică²;
- în România – 39 de instituții de credit, din care 38 sunt societăți comerciale bancare³.

1.2. IZVOARELE DREPTULUI BANCAR

Dreptul bancar cuprinde următoarele *categorii de izvoare*:

1. Izvoare comune ale dreptului bancar cu alte discipline;
2. Izvoare specifice dreptului bancar.
  1. Din prima categorie menționăm:
    - a) Constituția;

---

¹ <http://translate.google.ro/translate?hl=ro&langpair=en%7Cro&u=http://www.europebanks.info/centralbanks.htm>

² Turcu I., *Drept bancar*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1999, p. 143.

³ Gheorghe C., *Drept bancar comunitar*, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 36.

- b) Codul comercial;
- c) Codul civil;
- d) Legile;
- e) Ordonanțele de urgență;
- f) Ordonanțele;
- g) Hotărâri ale Guvernului.

2. Din cea de a doua categorie de izvoare fac parte:

a) **Legile bancare** ca principal izvor al dreptului bancar.

În această categorie intră legislația primară în baza căreia își desfășoară activitatea băncile centrale, celelalte instituții financiar monetare și instituțiile financiare nebankare. Cu titlu de exemplu, în România, intră în această categorie:

- Legea nr. 312 din 28 iunie 2004 privind statutul BNR;
- Ordonanța Guvernului nr. 10/2004 privind procedura reorganizării judiciare și a falimentului instituțiilor de credit, cu modificările ulterioare;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 99 din 6 decembrie 2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului;
- Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 98 din 6 decembrie 2006 privind supravegherea suplimentară a instituțiilor financiare dintr-un conglomerat financiar;
- Legea nr.227 din 4 iulie 2007 pentru aprobarea, completarea și modificarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 99 din 6 decembrie 2006;
- Ordonanța de urgență nr. 25 din 18 martie 2009 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului;
- Legea nr. 270 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 25/2009 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.

99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului;

- O.U.G. nr. 26/2010 pentru modificarea și completarea O.U.G. nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului și a altor acte normative.

Explicitând categoria instituțiilor financiare nebankare, precizăm că în această categorie sunt incluse casele de amanet, societățile de leasing¹.

Instituțiile financiar monetare sunt instituțiile de credit. Acestea pot fi naționale și internaționale. În ultimul an numărul acestor instituții la nivelul Uniunii Europene a scăzut cu 2,7% în anul 2009. Astfel, cea mai mare scădere a numărului de instituții financiar monetare s-a înregistrat în Franța (56), Irlanda (54) și Spania (50). În România, acestea au scăzut de la 52 la 51 în ultimul an.

b) **Reglementările profesionale emise de B.N.R.** ca de exemplu: regulamente (Regulamentul nr. 3/ 1997 *privind efectuarea operațiunilor valutare*), norme (Normele nr. 2/1999 *privind autorizarea băncilor*), circulare (Circulara nr. 34/1999 *pentru modificarea Regulamentului nr. 3/1997 privind efectuarea operațiunilor valutare*), ordine (Ordinul nr. 27/2000 pentru aplicarea Regulamentului B.N.R. nr. 1/1999 *privind organizarea și funcționarea Centralei Riscurilor Bancare*), dar și reguli (Reguli privind stabilirea ratelor de referință RO BID și ROBOR²);

---

¹ Pentru lista completă a instituțiilor financiare nebankare în România, a se vedea http://www.bursaasigurarilor.ro/Institutii_finciar_nebankare.html

² Rata RO BID pentru fiecare scadență este calculată de Împuternicit ca medie aritmetică a ultimelor rate cotate de fiecare Participant la Fixing pentru depozitele atrase într-un interval de 15 minute înainte de fixing după eliminarea extremelor. Rata cotate de către un Participant pentru fixing

c) **Reglementări regionale și internaționale.** Prezintă importanță armonizarea cadrului legislativ românesc cu dispozițiile comunitare, altfel spus armonizarea dreptului bancar românesc cu dreptul bancar european. Parte dintre reglementările comunitare se pliază pe cadrul legislativ românesc în materie, parte din ele însă vin în contradicție cu reglementările naționale. Reglementări comunitare în domeniu sunt:

- **Directiva a III-a a Uniunii Europene** privind prevenirea utilizării serviciilor bancare pentru acte de spălare de bani și finanțare a terorismului, transpusă de România în Regulamentul nr. 9/2008 al BNR privind cunoașterea clientelei în scopul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului. Această reglementare a dat naștere la numeroase controverse în doctrină, deoarece specialiștii au constatat posibilitatea unor abuzuri și a unor ingerințe fără drept în viața privată a clienților băncii. În acest context, prin faptul că bancherii ar putea solicita clienților înscrise care nu probează legătura cu spălarea banilor ori cu finanțarea terorismului, s-ar putea ajunge la încălcarea flagrantă a prevederilor Legii nr. 677/2001.

Intrat în vigoare la data de 14 iulie 2008, Regulamentul nr. 9/2008 al Băncii Naționale a României are menirea de a transpune prevederile Directivei a III-a a Uniunii Europene

---

reprezintă rata la care sunt acceptate depozite în RON de la alt Participant, timp de 15 minute de la publicarea ratelor ROBID și ROBOR de către Împuternicit.

Rata ROBOR pentru fiecare scadență este calculată de Împuternicit ca medie aritmetică a ultimelor rate cotate de fiecare Participant la Fixing pentru depozitele plasate într-un interval de 15 minute înainte de fixing după eliminarea extremelor. Rata cotată de către un Participant pentru fixing reprezintă rata la care sunt oferite depozite în RON unui alt Participant timp de 15 minute de la publicarea ratelor ROBID și ROBOR de către Împuternicit (<http://www.bnro.ro/Reglementari-ale-pietei-monetare--2104.aspx>).

privind prevenirea utilizării serviciilor bancare pentru acte de spălare de bani și finanțare a terorismului. Totodată, acesta este în acord cu prevederile Legii nr. 656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, cu dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 594/2008 privind aprobarea Regulamentului de aplicare a prevederilor legii 656/2002, cu prevederile Legii nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, ținând cont și de recomandările emise de Financial Action Task Force on Money Laundering.

La nivelul Uniunii Europene, necesitatea de a lua măsuri în direcția prevenirii actelor de spălare de bani, dar și a finanțării terorismului s-a concretizat în prevederile Directivei nr. 2005/60/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea folosirii serviciilor financiare în scopul spălării banilor și a terorismului financiar.

La nivel internațional, cu același scop a fost înființat cu ocazia summitului celor șapte (G-7) de la Paris, organismul interguvernamental Financial Action Task Force on Money Laundering. În decursul timpului, acest organism neguvernamental a statuat un număr de patruzeci de recomandări și nouă recomandări speciale în direcția prevenției actelor de spălare a banilor și de terorism financiar. Cei treizeci și cinci de membri (Argentina, Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Canada, China, Danemarca, Comisia Europeană, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Hong-Kong, Consiliul Statelor Arabe din Golf – Bahrain, Kuwait, Oman, Katar, Arabia Saudită, Emiratele Arabe Unite -, Islanda, Irlanda, Italia, Japonia, Olanda, Luxemburg, Mexic, Noua Zeelandă, Norvegia, Portugalia, Republica Coreea, Rusia, Singapore, Africa de Sus, Spania, Suedia, Elveția, Turcia, Marea Britanie, Statele Unite ale Americii) evidențiază, prin cele patruzeci și

nouă de recomandări, preocuparea pentru prevenția spălării banilor, pornind de la sistemul judiciar și ajungând la sistemul financiar și cooperarea internațională. Aceste recomandări nu îmbracă forma unei convenții internaționale care să oblige aderenții la respectare după adoptarea acesteia ci, multe state și popoare și-au asumat un angajament de ordin politic în sensul respectării acestora. Cele nouă recomandări speciale se referă la: ratificarea și implementarea Convenției Internaționale a Națiunilor Unite pentru suprimarea activităților de finanțare a terorismului; incriminarea actelor de finanțare a terorismului, a actelor de terorism și a organizațiilor teroriste; sechestrarea bunurilor aparținând teroriștilor, ale celor care finanțează terorismul și organizațiilor teroriste; raportarea imediată de către instituțiile financiare a oricărei suspiciuni legate de eventuale transferuri de bani sau alte asemenea operațiuni în strictă legătură cu acte de terorism; cooperarea internațională; licențierea și autorizarea tuturor persoanelor fizice ori juridice care asigură servicii de transmitere a banilor ori a diverselor alte valori; viramentele electronice; reglementarea atentă a organizațiilor non-profit sub apanajul cărora există posibilitatea desfășurării de acte de terorism; reglementarea și sancționarea severă a celor care intenționează să scoată bani dintr-o țară, fără să îi declare, în astfel de situații putând plana suspiciunea finanțării de acte de terorism, aceste fonduri fiind supuse confiscării.

Regulamentul BNR nr. 9/2008 vizează și concretizează o atitudine preventivă raportat la infracțiuni de maximă gravitate, sancționate cu o pedeapsă privativă de libertate. Acest regulament vine în continuarea legislației pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, dar și a elaborării de către Oficiul național de prevenire și combatere a spălării banilor a pro-

cedurii de raportare a tranzacțiilor cu numerar și a transferurilor externe, a deciziilor aceluiași Oficiu a metodologiei de lucru privind transmiterea rapoartelor de tranzacții cu numerar și a rapoartelor de transferuri externe.

Acest regulament este totodată rezultat al poziției comune împotriva acțiunilor ilicite de spălare de bani și de finanțare a terorismului. Este, de fapt, o încercare de a controla transferurile de bani, începând cu proveniența lor și terminând cu beneficiarul acestora. Suntem de părere că, dacă acest regulament ar putea avea o oarecare înrâurire asupra faptelor penale ce se circumscriu infracțiunii de spălare de bani, nu are o aceeași influență asupra activităților de finanțare a terorismului. Un exemplu elocvent din punctul nostru de vedere îl reprezintă incidentele de la 11 septembrie 2001. S-a dovedit că transferurile de bani utilizate pentru finanțarea evenimentelor din 11 septembrie 2001 au avut la bază sistemul cunoscut sub denumirea de hawala, sistem de transmitere a banilor ce nu implică instituțiile financiare, menționat în jurisprudența islamică încă din secolul al VIII-lea. Întregul sistem hawala se bazează pe încrederea dintre părți, pe rapiditatea și discreția tranzacțiilor ce au loc în lipsa oricăror documente. Transferul fondurilor în sistemul hawala se realizează fără a fi nevoie a stabili identitatea plătitorului. Comisioane mici, lipsa formularelor de transmitere a banilor, evidențe ne semnificative, limbajul criptat în care sunt ținute acestea explică preferința pentru un astfel de sistem de transfer al banilor. În acest context, Regulamentul BNR nr. 9/2008 reprezintă o modalitate de combatere a infracțiunilor de spălare de bani și de finanțare a terorismului specifice unor state în care drepturile și libertățile omului reprezintă o primă treaptă a democrației. Doar că activitățile teroriste nu sunt întreprinse, de regulă, de cetățeni ai unor state ce promovează valorile democrației. De aceea, din

punctul nostru de vedere, astfel de prevederi, în acord cu valorile civilizației în general, nu vor produce efectele scontate, în sensul de a conduce la depistarea celor care se fac vinovați de astfel de activități ilicite, deoarece sistemele de finanțare proprii acestora scapă atât inițiativelor existente la nivelul Uniunii Europene, în particular, la nivel internațional, în general, cu trimitere la Financial Action Task Force on Money Laundering.

Spălarea de bani reprezintă un complex de acțiuni prin care infractorii încearcă să ascundă originea și posesia reală a veniturilor ce provin din activitățile lor ilegale. Prin procesul de spălare a banilor se dă sau se încearcă a se da o aparență de legalitate unor profituri obținute ilegal de către infractorii care, fără a fi compromiși, beneficiază ulterior de veniturile respective.

Motivul pentru care atitudinea preventivă a statului român față de fenomenul de spălare de bani a îmbrăcat forma indirectă a Regulamentului nr. 9/2008 îl reprezintă faptul că prin intermediul procedeelelor lor ilicite, infractorii pot investi în sectoare importante ale economiei. Sistemul bancar modern permite transferul rapid de fonduri, iar lipsa de control asupra acestui fenomen infracțional poate submina stabilitatea financiară. Într-o țară cu o situație financiară precară – astfel cum este și cazul statului român, scoaterea a milioane sau miliarde de valută forte anual din procesul normal de creștere economică reprezintă un real pericol pentru credibilitatea, stabilitatea economică și securitatea sa națională¹.

Pe de altă parte, entitățile teroriste acționează recurgând la violență, creând stări de neliniște, nesiguranță, teamă, panică și teroare pentru populația în întregul ei, punând în pericol, în egală măsură, factorii umani și materiali, urmărind obiective de

---

¹ http://www.inm-lex.ro/fisiere/pag_34/det_415/1380.doc

natură politică. Definit ca cel mai periculos fenomen al crimei organizate, terorismul urmărește intimidarea populației ori obligarea unui guvern sau a unei organizații internaționale de a îndeplini ori a se abține de la săvârșirea respectivei acțiuni. Structurile teroriste implică o anumită structură și, totodată o infrastructură ce necesită sprijin financiar puternic.

Finanțarea terorismului se realizează, de regulă, prin colectarea de fonduri în scopuri aparent caritabile. Aceste fonduri sunt ulterior „spălate”, astfel încât să nu atragă atenția autorităților. Anumite metode detectate a fi folosite mai intens de grupările teroriste se referă la: contrabanda cu numerar (atât prin curier dar și prin încărcături cu numerar), depuneri sau retrageri structurate din conturi bancare, cumpărări de diverse tipuri de instrumente monetare (cecuri de călătorie, cecuri bancare, ordine de plată), utilizarea de carduri de debit sau credit și transferuri prin swift. Finanțarea necesară pentru declanșarea atacurilor teroriste nu este făcută, de regulă, cu sume mari de bani, iar tranzacțiile asociate nu sunt, de obicei, complexe. De exemplu, o examinare a conexiunilor financiare ale atacurilor aeriene din 11 septembrie 2001 a condus la concluzia că majoritatea tranzacțiilor individuale au inclus sume mici de bani, sub limita de raportare a tranzacțiilor cu numerar, iar operațiunile au vizat numai transferurile prin swift. Persoanele fizice-beneficiare au fost studenți străini, care primeau bani de la părinți sau sub formă de burse, granturi pentru studii, astfel încât tranzacțiile nu au fost identificate ca necesitând o verificare suplimentară de către instituțiile financiare implicate.¹

Măsurile instituite prin Regulamentul BNR nr. 9/2008 privesc în egală măsură instituțiile de credit și instituțiile financiare nebankare. Campania susținută din România în sensul

---

¹ http://www.inm-lex.ro/fisiere/pag_34/det_415/1380.doc

actualizării sau, după caz, a completării datelor deținute de către Banca Națională a României cu privire la clienții instituțiilor sus-menționate se înscriu pe aceeași direcție.

Art. 6 alin. 1 din Regulament lasă însă la dispoziția instituțiilor de credit și a instituțiilor financiare nebankare modul de elaborare și conținutul normelor de cunoaștere a clientelei.

Pentru clientul-persoană fizică este imperativ a preciza: numele și prenumele și, după caz, pseudonimul; data și locul nașterii; codul numeric personal sau, dacă este cazul, un alt element unic de identificare similar; domiciliul și, dacă este cazul, reședința; numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, după caz; naționalitatea; ocupația și, după caz, numele angajatorului ori natura activității proprii; funcția publică importantă deținută, dacă este cazul (conform definiției din Legea nr. 656/2002); numele beneficiarului real.

Pentru clientul-persoană juridică sunt imperative: denumirea; forma juridică; sediul social și, dacă este cazul, sediul unde se situează centrul de conducere și de gestiune a activității statutare; numărul de telefon, fax, adresa de poștă electronică, după caz; tipul și natura activității desfășurate; identitatea persoanelor care, potrivit actelor constitutive și/sau hotărârii organelor statutare, sunt investite cu competența de a conduce și reprezenta entitatea, precum și puterile acestora de angajare a entității; numele beneficiarului real sau, în situația prevăzută la art. 22 alin. (2) lit. b) pct. 2 din Legea nr. 656/2002, cu modificările și completările ulterioare, informații despre grupul de persoane care constituie beneficiarul real; identitatea persoanei care acționează în numele clientului, precum și informații pentru a se stabili ca aceasta este autorizată/împuternicită în acest sens.

Problema se pune în cazul clienților-persoane fizice în sensul de a ști dacă nu se iscă o contradicție între normele